Høyringsutkast,
Fylkesutvalet
6. september 22

Kultur bygger samfunn-handlingsprogram 2023-2026

Regional plan kultur, idrett og frivilligheit 2023 – 2035, Vestland, del 3

Vestland
fylkeskommune

Innhald

Innhald 2

Handlingsprogram 2023 - 2026 3

Visjon 4

Overordna mål 4

1. Vestland - ein leiande region 6

2. Berekraft 7

3. Demokrati, deltaking og mangfald 8

4. Verdiskaping 9

5. Kunnskapsbygging og kunnskapsdeling 10

Handlingsprogram 2023 - 2026

«Kultur bygger samfunn» – regional plan for kultur, idrett og frivilligheit er ein plan for heile fylket. Denne regionale planen varar frå 2023 – 2035.

Ein slik regional plan skal vere ein plan for heile det breie kulturfeltet: Frivillige lag og organisasjonar, idretten og friluftslivet, profesjonelt og frivillig kunst- og kulturliv, institusjonar og verksemder. Planen skal også vere relevant for det offentlege, og er retningsgjevande for statleg, fylkeskommunal og kommunal planlegging og verksemd, jf. plan- og bygningsloven.

Realiseringa av planen er eit felles ansvar for staten, fylkeskommunen, kommunane og sivilsamfunnet.

Det er også utarbeidd ein del 2 - Aktør- og fagplan. Den skal bidra til å realisere dei overordna måla, delmåla og strategiane innanfor dei ulike fagområda. Det skal i 2023 utarbeidast eigne relevante strategiar og tiltak innan det einskilde fagområde, som eit supplement til dette handlingsprogrammet.

Handlingsprogrammet skal peike på korleis visjonen og måla i planen skal realiserast. Det skal gi retning og forplikte partnarane i fylket for å nå måla.

I dei tolv åra planen gjeld vil samfunn og rammevilkår vere i stadig endring. Planen skal gje rom for å fange opp endringar, moglegheiter og nye utfordringar.

Visjon, overordna mål, mål og delmål gjeld for heile planperioden. Strategiane i dette handlingsprogrammet gjeld for 4 år, og skal rullerast etter dette.

Visjon

Kultur bygger samfunn

Overordna mål

Fridom og høve til å skape, oppleve og delta

Planen har 5 satsingsområde;

Ein leiande region

Mål: Vestland skal vere eit leiande kulturfylke.

Berekraft

Mål: Kulturen i Vestland skal vere pådrivar for sosial, miljømessig og økonomisk berekraft.

Demokrati, deltaking og mangfald

Mål: Vestland skal vere eit ope, inkluderande og mangfaldig samfunn med låge barrierar for deltaking.

Verdiskaping:

Mål: Kulturen skal vere fri og uavhengig, og utvikle Vestland med kreativ kraft.

Kunnskapsutvikling og kunnskapsdeling:

Mål: Kunnskap skal vere grunnlaget for ei systematisk og planmessig kulturutvikling.

1. Vestland - ein leiande region

		Strategiar 2023 – 2026
Mål:	Vestland skal vere eit leiande kulturfylke.	
Delmål:	1. Vestland skal ha eit profesjonelt kunst- og kulturliv på høgaste nivå.	*1. Utvikle eit variert tilbod av aktivitetar og moglegheiter i Vestland.* *2. Sikre tilgang til opplevingar av profesjonell kultur i heile fylket.* *3. Styrke eit godt utval av institusjonar og eit kulturtilbod av høg kvalitet nasjonalt og internasjonalt.*
	2. Vestland skal gjennom kulturelle kraftsenter bygge vidare på, og utvikle regionale kvalitetar og ressursar.	*1. Vestland skal styrke si leiande rolle ved å satse på og utvikle kulturelle kraftsenter.*
	3. Ein solid kulturell grunnmur og samarbeid mellom profesjonelle og frivillige aktørar, private og offentlege partar skal vere grunnlaget for satsing på topp og breidde.	*1. Den kulturelle grunnmuren vert styrkt i alle kommunar som grunnlag for ei brei kultursatsing og for å bygge opp spisskompetanse og topp.* *2. Styrke moglegheitene for å kunne utdanne seg i og leve av kultur, idrett og frivilligheit i Vestland.*
	4. Vestland skal ha ein sterk kulturell infrastruktur i heile fylket, der opne og inkluderande kulturarenaer skal vere fundamentet for eit mangfaldig tilbod av aktivitetar med moglegheiter for alle.	*Styrke infrastrukturen gjennom:* *1. auka samarbeid mellom aktørane* *2. berekraftig utvikling av møteplassar og arenaer* *3. stimulere til eit variert utval av kunst og kulturinstitusjonar innan heile feltet* *4. profesjonelle aktørar innan det frie feltet i heile fylket* *5. ein sterk frivillig sektor* *6. eit godt samarbeid om kunnskapsproduksjon og -deling.* *7. Gode arenaer tilpassa behov og bruk i alle kommunar.*
	5. Ein offensiv kulturpolitikk på alle tre forvaltningsnivå, med relevante verkemiddel, økonomi og planar, skal støtte opp om initiativ og satsingar i kulturlivet.	*1. Sette dagsorden for relevante tema nasjonalt og regionalt.* *2. Styrke nettverk og kompetansedeling i heile fylket.* *3. Støtte initiativ og satsingar i kulturfeltet gjennom målretta kulturpolitikk.*

2. Berekraft

		Strategiar 2023 – 2026
Mål:	**Kulturen i Vestland skal vere pådrivar for sosial, miljømessig og økonomisk berekraft.**	
Delmål:	1. Samarbeid, kunnskapsdeling, formidling og dialog skal fremje berekraft.	*1. Utvikle sterke og kunnskapsrike miljø med ulik kunnskap om berekraft og kultur.*
	2. Kulturlivet skal redusere eige klimaavtrykk gjennom bevisst planlegging og gjennomføring av aktivitetar og tiltak.	*1. Sette miljø- og klimautfordringane på dagsorden i det breie lag av befolkninga.* *2. Stille krav til at kultursektoren leverer på klimamåla, og nyttar dette som ei positiv kraft i verdiskapinga.* *3. Samhandle slik at ein skapar møteplassar, innovative samarbeidsmodellar og kompetansebygging mellom ulike aktørar for å ivareta og utvikle kultursektoren i eit berekraftsperspektiv.*
	3. Eit demokratisk og inkluderande kulturliv med låg terskel for deltaking skal vere ein ressurs for å utvikle berekraftige og mangfaldige lokalsamfunn.	*1. Gjere mangfaldet i kultur- og natur til ein ressurs i eit berekraftig samfunn.* *2. Bygge arenaer for kunnskap, formidling og samtale om berekraft.* *3. Aktivt bruke og formidle tradisjonsboren kunnskap og kompetanse til ombruk, nybygg og rehabilitering av bygg og anlegg som del av sirkulærøkonomien.*
	4. Ei god forvaltning av kultur og naturarven skal vere grunnlag for sosial, miljømessig og økonomisk berekraft.	*1. Finne løysingar i møte med klimaendringar som utfordrar forvaltinga av kulturmiljø og kulturminne.* *2. Bruke kulturlandskap og skjøtsel som verkemiddel for berekraft.* *3. Sikre god forvaltning av natur og friluftslivsområder i Vestland.*
	5. Vestland skal ha ein berekraftig kulturell infrastruktur.	*1. Utvikle infrastruktur som er sosialt berekraftig, og med innhald som er relevant og viktig for innbyggarane i Vestland.* *2. Implementere «Grønt vegkart» for kultursektoren.*

3. Demokrati, deltaking og mangfald

		Strategiar 2023 – 2026
Mål	**Vestland skal vere eit ope, inkluderande og mangfaldig samfunn med låge barrierar for deltaking.**	
Delmål	1. Vestland skal gi innbyggarane høve til å tileigne seg, påverke og utvikle kulturen i eigen region.	*1. Legge til rette for at alle skal kunne delta, gjennom universell utforming, arbeid med haldningar og tilbod som utjamnar sosioøkonomiske og kulturelle forhold.*
	2. Alle som ønskjer det skal kunne ta del i meiningsfull aktivitet. Eldsjeler og initiativ skal blomstre i lokalsamfunna i Vestland.	*1. Utvikle relevante verkemiddel både i offentleg og privatsektor som styrker eit variert tilbod innan kultur og frivillig aktivitet, med prioritet for born, unge, eldre og særskilde grupper.*
	3. Kultur, idrett og frivilligheit skal bygge på likeverd og mangfald, forebygge utanforskap og medverke til inkludering.	*1. Sette særleg fokus på utanforskap i engasjement og samfunnsdeltaking gjennom å spisse midlar inn mot deltaking, universell tilrettelegging og alders- og funksjonsvenlege samfunn.*
	4. Det offentlege skal legge til rette for opne og inkluderande plattformer og arenaer	*1. Utvikle gode møtepunkt mellom forvaltning og det breie kulturlivet.* *2. Utvikle arenaer for brei ytring og meiningsmangfald.* *3. Skape gode møteplassar gjennom styrking av det kommunale tenestetilbodet (den kulturelle grunnmuren).* *4. Utvikle tilskotsordningar som støtter opp om arenautvikling og møteplassar..* *5. Styrke samhandling og nettverksarbeid* *6. Søkje felles løysingar og sambruk på tvers av aktivitetar innan kultur, idrett og frivilligheit.*
	5. Kulturfeltet skal vere ein arena og pådrivar for ytringsfridom gjennom lågterskel møteplassar som fremjar toleranse og meiningsdanning.	*1. Senke tersklane for å delta på tvers av geografi, kulturbakgrunn økonomi og alder, både på formelle og uformelle arenaer.* *2. Gje rom for andre og nye røyster og søkje større breidde i uttrykk og deltaking.*
	6. Vestland skal utviklast gjennom sterk samhandling og nettverksarbeid på tvers i kulturlivet og med andre samfunnssektorar	*1. Utvikle og styrke kunnskapsklynger på tvers av fagfelt og med relevans for ulike aktørar i fylket.*

4. Verdiskaping

		Strategiar 2023 – 2026
Mål	**Kulturen skal vere fri og uavhengig, og utvikle Vestland med kreativ kraft.**	
Delmål	1. Kulturell verdiskaping i Vestland skal bygge på profesjonalitet, samvirke og innovasjon.	1. *Styrke kultur som innovativ drivkraft.* 2. *Heile Vestland skal takast i bruk i den kulturelle verdiskapinga, på naturen sine premissar.* 3. *Utvikling og bruk av ny teknologi skal gå hand i hand med bygging av kreativ kraft.* 4. *Verdiskaping gjennom klynger og samarbeid mellom enkeltpersonar/eldsjeler skal utnytte komplementær kunnskap, der by og land kan utfylle kvarandre.*
	2. Kultur- og naturarven i Vestland skal vere basis for verdiskaping.	1. *Kulturlivet skal ta sin del av ansvaret for å nå berekraftsmåla.* 2. *Styrke kulturlivet sin innovasjonskraft som bidreg til nyskaping.*
	3. Kulturelle kraftsenter som motor for kulturlivet skal styrke og vidareutvikle Vestland.	1. *Satsing på kulturelle kraftsentera som bidreg fagleg på sine områder regionalt, nasjonalt og internasjonalt.* 2. *Styrke og vidareutvikle kulturelle kraftsenter som motor i Vestland*
	4. Kommunane skal sikre gode vilkår for det lokale kulturlivet.	1. *Sikre levande og inkluderande lokalsamfunn i heile fylket.* 2. *Kommunane skal legge til rette for eit aktivt og levande frivillig kulturliv.* 3. *Den kulturelle grunnmuren skal styrkast som vekstgrunnlag for kulturlivet.* 4. *Kommunane skal medverke til at det er mogleg å skape og oppleve kunst på profesjonelt nivå.*
	5. I Vestland skal kunstnarar og kulturaktørar kunne arbeide og leve av verksemda si.	1. *Styrke det frie feltet gjennom fagleg nettverksarbeid og målretta verkemiddel på kommunalt og regionalt nivå.* 2. *Utfordre til fleire statlege verkemiddel.* 3. *Støtte opp under kulturell og kreativ næring i Vestland.*
	6. Kulturell verdiskaping skal styrkast gjennom satsing på utdanning av profesjonelle kunst- og kulturarbeidarar og gode nettverk for kunnskaps- og erfaringsdeling.	1. *Styrke samhandling og nettverksarbeid på tvers i kulturlivet og mot andre samfunnssektorar.* 2. *Styrke samhandling mellom kulturfeltet, forsking og utdanning, samt innovasjons- og næringssektoren.*

5. Kunnskapsbygging og kunnskapsdeling

		Strategiar 2023 – 2026
Mål:	**Kunnskap skal vere grunnlaget for ei systematisk og planmessig kulturutvikling.**	
Delmål:	1. Det skal leggast til rette for forsking og kunnskapsutvikling i samarbeid mellom universitet og høgskule (UH)-sektoren, offentleg forvalting og kulturlivet.	1. *Bruke forsking og kunnskapsutvikling som bidrag til god oppgåveløysing og politikkutvikling i kultursektoren.* 2. *Bygge eit heilskapleg kunnskapssystem som basis for utviklinga av kulturfeltet.*
	2. Finansiering av kunnskaps- og forskingsaktivitet i kulturlivet skal styrkast.	1. *Utfordre statlege aktørar til auka satsing.* 2. *Nytte regionale forskingsfond og statlege midlar til utvikling i Vestland*
	3. Det skal leggast til rette for at kulturlivet søker kunnskap om eige fagfelt gjennom samarbeid og deltaking regionalt, nasjonalt og internasjonalt.	1. *Styrke tilgjengeleggjering og formidling av relevant og kvalitetssikra kunnskap.* 2. *Støtte og stimulere til deltaking på nasjonale og internasjonale kunnskapsarenaer.*
	3. I Vestland skal ein stimulere til nettverk, klynger og samhandlingsarenaer for kunnskapsdeling og -utvikling. Ei særleg styrking av fagmiljø som utviklar og systematiserer kunnskap innan kultur.	1. *Arbeide for eit felles kunnskapsløft på tvers av forvaltningsnivå og aktørar, m.a. ved å etablere kunnskapsklynger som går på tvers.* 2. *Vidareutvikle kunnskap som avgjerdsgrunnlag for kulturpolitikken på fylkeskommune- og kommunenivå.*

Aktør og fagdel

Aktør og fagdel skal bidra til å realisere dei overordna måla, delmåla og strategiane innanfor dei ulike fagområda.

Som eit supplement til dette handlingsprogrammet vil det i 2023 bli arbeida ut relevante strategiar og tiltak innan dei enkelte fagområda. Desse skal ein utarbeide saman med aktørane i dei ulike fagfelta.

vestlandfylke.no